

օրէն ի վեր հրահանգ կը խրկուի Քիշնէէն այսր՝ որպէս զի ըստ այնմ Պ. Խիւղափերտին իր հաշուեմատեանը բարեփոխէ և վաւերացնէ ևս զայն ժողովրդեան կողմանէ նշանակուած հաշուետեսներու ստորագրութեամբ, և ապա յղէ ի Վօնսիստորեայն, Քայց յարգոյ երեսփոխան մեր, մազիւ չափ դեռ իւր հաշուետուութեան եղանակը փոխած չէ՝ կրկին և կրկին Վօնսիստորեայէն խրկուած հրահանգի պահանջման վրայ անգամ, Այս տարի հաշուետես ընտրուեցան հետեւեալ պարոնայք Յովհաննէս Աստուածատուրեան, Կարապետ Երեսփոխեան, Հայրապետ Մէրօճանեան և Թադէոս Գոյմաքճեան, Յովհաննէս Աստուածատուրեան.

ՆԱՄԱԿ ԱԳՔԻՐՄԱՆԻՑ

Սիրտս լի յուսոյ խայտամար կուգամ խոստովանիլ թէ՛ կենացս մէջը եթէ երբէք զուարթ և հեշտ ժամ մը եւ երկու ունեցայ, այն ևս կրկնութիւնն ժամերուն երեկուան հարցաքննութեան և հանդիսին եղան, որք գողցես այս վայրկենիս, դիւթիչ տպաւորութիւն կազդէ հոգւոյս վրայ դեռ ևս:

Քաղաքիս հայոց երեւելաց միոյն՝ այս է Մեծ. Պ. Մարկոս Աստուածատուրեանի տան շքեղ և ընդարձակ սրահին մէջը, տեղւոյս հայոց պատուաւոր մէկ մասը հաւաքուեցաւ երէկ, և նախագահեց այս հանդիսին քահանայիցն ուսումնասէր Տ. Աբրահամն Մարութեան:

Սրտաշարժ էր հանդիսին սկզբնաւորութիւնը, ուր զոյգ մը շատ մատաղհաս մանկունք հանդիսականաց կեդրոնը երեւցան և իրենց խոնարհ յարգանքը մատուցանելով ամենուն և ուսուցչին, իրենց յատկացեալ տեղը նստան:

Այս մանկտին, որ հազիւ տասն ամիսի չափ իր մանկական ուսումըն կառնէր Մեծ. Պ. Խորէն Ս. Արծրունիէն, էին որդիք Մեծ. Պ. Աբրահամու և Մարկոսի Աստուածատուրեան, առաջին վաճառականացն քաղաքիս:

Նախագահ Տօր կարճ օրհներգութենէն յետոյ Լևոն և Սիմոն զաւակունք նաև տարագիրք Հայաստանի յիշեցի՜ն զՀայաստան ևս, իրենց այս պահու երգոց զառաջինն նուիրելով նմա, Խնդրեց իրենց երգեցին. որչափ բարութեամբ և մանկական անմեղութեամբ, այնչափ յանկուցիչ և զմայլելի գեղութեամբ:

Ուսուցչին սկսաւ հարցաքննել զիւր փոքրիկներն հետեւեալ առարկայներու մէջը:

1. Մարկո. (հայ — ուսու. և ուսու — հայերէն). ուսուցիչն իր դասաւանդութեան ընթացքին մէջը, իբր նպաստաւոր դաս մ' հայերէն խօսակցութիւն սորվեցնելու՝ հրահանգներու մէջը այս եղանակն ալ ընտրած էր:

2. Ընթերցանութիւն, և թարգմ. ի ուսերէն.

3. Աշխարհաբար քերականութիւն:

4. Թուագիտութիւն.

5. Երկրաչափութիւն.

6. Աշխարհագրութիւն.

7. Բնակ. պատմութիւն.

8. Տարրագիտութիւն.

9. Գծագրութիւն.

10. Գիր.

11. Երաժշտութիւն. *)

Աշակերտաց այս ամեն առարկաներու հարցաքննութեան միջոցին համարձակ և ուղիղ պատասխանատուութիւննին բացարձակօրէն կցուցնէին իրենց փոյթեռանդն աշխատասիրութիւնը և դասատուին լաւ մեթոտով և բացայայտ լեզուով դասաւանդութեան եղանակը:

Հանգիսականաց դժբաղդաբար հայերէն չհասկցող մեծ մասին իսկ սուր ուշադրութիւնը և հրապուրուած դէմքը կպսակէին բոլորովին այս ժամուս, վարժապետին և 7—8 տարեկան աշակերտներուն ջանասիրութիւնը:

Տարրագիտութեան հարցաքննութենէն յետոյ, չէ-ձէնէ այրելու փորձեր ալ ըրին ամենայն յաջողութեամբ այս երկու մանկանց փոքրիկ և աջողակ ձեռներն:

Հանգիսականաց միտքերն այսպէս զբաղեցնելէն յետոյ նոցա սիրտերուն ալ կատարեալ յագուրդ մ'տալու և ժամը գլխովին գեղեցիկ գործելու համար՝ դաշնակին վրայ քաջարուեստ ձեռն մի կը պակսէր, որ մանկանց երգերու հետ սրահին օդը թնդացնէր և մեր սիրտերն ալ զմայլէին: Այս ձեռներն եղան փոփոխակի Ազնուուհի Տիկնանցը Պ. Աբրահամու և Մարկոսի, որք քաղցր նուագեցին և յափշտակեցին սիրտեր ամենուս իրենց մատանց շուրջը, հուսկ յետոյ Պ. ուսուցչին՝ մանկավարժութեան վրայ խօսած իմաստնալից ճառը ունկնդրաց ակմբի եռանդագին ծափահարութեամբը պսակեցաւ, պատուեցան և իւր աշակերտներն պարգևաբաշխութեամբ, Այս ազգային հանդիսին վերջին վայրկենին կնիքը, ինչպէս և առաջնոյն՝ եղան նախագահ հօր յառաջաբան և վերջաբան կրկնակի օրհնութիւնքն սրտազեղուն, Վերջին օրհնութեամբն զհանգիսականսն օրհնելէն յետոյ, յառաջեց և ուսուցչի և իր աշակերտներու խոնարհած գլուխներու վրայ մասնաւորապէս օրհնութիւն մ' ևս երրորդեց և արձակեց զժողովուրդն, Հանգիսականք դեռ չ'մեկնած, պատուասիրեցան տան տիրոջ Ազնուուհի Տիկնոջմէն թէիւ, և այլն:

* * *

(*) Աթէ՛է Հայկա/սոն Զայնագրութիւն չկայ, Ն. Խմբ.